

3. GLASRIVIEREN

1940

Ons verplichte onderwijs dateert uit de tijd van Jules Verne. Techniek! Dáár moest alle heil vandaan komen, toonde Jules aan in zijn populaire boekjes. Dus werden er scholen gebouwd en kregen de leerlingen het bevel: "Koppen dicht en ga de eerste 20 jaar van je leven breuken, staartdelingen en algebrasommen maken, scheikundige formules ontrafelen en vergeet de logaritmetabellen niet."

Jules heeft ongetwijfeld hele goede dingen in gang gezet, maar hij was geen psycholoog. Hij vergat dat de meeste kinderen te intelligent zijn om zich jarenlang bezig te houden met wiskundige raadseltjes, die later voor hooguit 0,01% van de bevolking nog te gebruiken zijn. In feite was veel van de leerstof niet veel meer dan het invullen van rebussen, maar dan urenlang, dagenlang en jarenlang. Natuurlijk verdienen gehoorzame figuren, die op middelbare scholen zulke onbruikbare dingen tóch dapper opschrijven en van buiten leren, een applaus. Winnaars van hardloopwedstrijden verdienen dat ook. Maar het zou onterecht zijn om via luidsprekers de toeschouwers op de tribune uit te schelden voor een stelletje nutteloze, luie zakken, gewoon omdat zij ándere talenten hebben dan hardlopen. Op scholen gebeurt dat wél.

Wie zijn kostbare jeugdjaren niet wil spenderen aan: ($a^2 = -b$) krijgt straf en krijgt 'MINDERWAARDIG' op z'n voorhoofd

gestempeld. Dit is onzichtbaar, maar wel jarenlang voelbaar door de dragers ervan. Ik kan het weten, want ik werd twee keer van school gestuurd en heb zelfs drie jaar op een kostschool gezeten onder moeilijke omstandigheden.

Wie heeft het recht om massaal kinderen af te keuren en aan de schandpaal te nagelen? Onvoldoendes worden zelfs met rode inkt onderstreept. Dat doet ons brutale onderwijs. Verzachtende omstandigheid: het is goed bedoeld.

Hoe raken die kinderen later deze stempel van 'MINDERWAARDIG' kwijt? Je kunt in therapie gaan, maar sommige mensen proberen deze stempel te verwijderen via sportprestaties, het maken van muziek of het schrijven van dit soort boekjes! Dat zijn de ongevaarlijke methodes. Er bestaan ook gevaarlijke methodes, zoals: keihard in auto's rijden zonder knalpot. Maar zo kun je behalve je (onverdiende) minderwaardigheidscomplex ook je leven kwijtraken.

Nóg gevaarlijker is het om je stempel 'MINDERWAARDIG' te verwijderen door het aanleggen van een zo groot mogelijke geldverzameling ter compensatie. Dat kan via criminaliteit gebeuren, maar er is een elegantere manier om veel geld te verzamelen zonder het risico van opsluiting, namelijk door handel.

Niet de handel om met je gezin in leven te blijven, maar handel waarbij het om miljoenen of miljarden gaat en de handelaren kantoren vol personeel voor hun karretje hebben gespannen.

Het probleem is dat zulke gefrustreerde geldverzamelaars érgens hun winsten vandaan moeten halen. Daardoor ontstaan er kale plekken in de portemonnees van anderen. Geen wonder dat je na enige tijd in zo'n afgegraasd gebied veel 'vieze mensen' op straat ziet lopen, gekleed in voden, wonend in goedkope achterbuurten, lijdend aan ziektes, honger, kou, en die zich met drank of drugs gaan troosten. Wonen in achterbuurten is levensgevaarlijk en in levensgevaarlijke

situaties stroomt er adrenaline door je bloed. Dat spul verandert mensen in agressieve driftkoppen die niet meer helder kunnen denken.

Naarmate die armoede stijgt, stijgt ook het aantal adrenalinelijders. Als die bovendien elke dag in hun wc-papier (oude kranten) niets anders te lezen krijgen dan berichten over oorlogen, misdaad en ellende en bovendien vanaf de preekstoel te horen krijgen dat God de ongelovigen levend verbrandt in zijn hel, kan tenslotte een heel land moedeloos worden, de moed opgeven en in een achterbuurt veranderen. Op zo'n moment staat een adrenaline-uitbarsting voor de deur.

Wat te doen in zo'n situatie?

Op korte termijn zou alleen de belastingdienst redding kunnen brengen. De belastingdienst (in een democratisch land) zou niet beschouwd moeten worden als een groep rovers die de rijken besteeft, maar als een groep diëtisten. Het geld dat zij bij de rijken innen, moet weer bij de armen terugkomen om hun adrenalinepeil laag te houden. In geen geval mogen de rijken arm worden, omdat het probleem dan alleen verplaatst wordt. Ook moeten zij niet bestraft te worden. Goed voor jezelf zorgen, is heel natuurlijk, maar een veel te dikke buik of veel te dikke portemonnee brengt jezelf of anderen in gevaar.

Omdat de belasting niet álles kan, zou het onderwijs een handje kunnen helpen. Dáár zouden ze als eerste moeten stoppen met het uitdelen van minderwaardigheidscomplexen. Kinderen die geen interesse hebben in $\sqrt{a^2 + b^2}$ zijn absoluut niet minderwaardig. (Laat je niets wijsmaken, jongelui!)

Je zou eerder vraagtekens kunnen zetten bij leraren, die zulke dingen aan scholieren opdringen met behulp van straffen.

Ons onderwijs is een antiek prototype van 125 jaar geleden, dat af en toe een beetje wordt afgestoft, maar dat nooit wezenlijk werd bijgesteld. Het is gericht op het ontwikkelen van technische kennis, om daarmee zoveel mogelijk technische toeters en bellen te kunnen produceren. Begrijpelijk is dat wel.